

Yttrande

Datum
2017-05-03
Ert datum
2017-03-16

Vårt dnr
028/2017-4.1.1.
Ert dnr
2017/00703 Saknr 8.3.5.

Sidnr
1(2)

Livsmedelsverket
Område Livsmedelskontroll
Avdelning Support
Att: Zofia Kurowska
Box 622
751 26 Uppsala

Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade rapsen MS11 (EFSA/GMO/BE/2016/138)

Yttrande

Baserat på det underlag som nämnden tagit del av ser vi ingen anledning till in-
vändningar mot ett marknadsgodkännande av MS11.

Bakgrund

Företaget Bayer CropScience LP har ansökt om marknadsgodkännande av den
genetiskt modifierade rapsen MS11. Ansökan omfattar import och bearbetning och
användning som livsmedel och foder. Rapsen MS11 kommer dock inte att mark-
nadsföras enskilt, utan som en korsningsprodukt mellan MS11 och rapsen RF3.

MS11 x RF3 är ett system för att förhindra självbefruktning vid produktion av hy-
bridutsäde. MS11 är modifierad med en gen för proteinet barnas. Det gör att MS11
är hansteril (producerar inget levande pollen). RF3 innehåller genen barstar vars
protein inhiberar barnas-proteinet. Generna uttrycks enbart i tapetumcellerna
under pollenutvecklingen. Tapetum är ett lager av specialiserade celler som är
nödvändigt för pollenets uppbyggnad. När pollenet är moget bryts tapetumcellerna.

Den aktuella rapsen (MS 11) är tolerant mot herbicider baserade på
glufosinatammonium.

Överväganden

Raps är till cirka 70 procent självpollinerande. Vid framställning av hybrider krävs
därför ett system som kontrollerar självbefruktningen. Till skillnad från majs, där
han- och honblommor är fysiskt separerade, produceras pollen och ägg i raps i
samma blomma. Det gör att det inte är möjligt avlägsna de pollenproducerande
blommorna.

MS11 kommer så småningom att ersätta rapsen MS8 som sedan tidigare har ett
marknadsgodkännande inom EU. Även RF3 och hybriden MS8 x RF3 har ett
marknadsgodkännande. I USA har MS11 bedömts vara tillräckligt lik den tidigare
avreglerade MS8 för att tillståndet ska förlängas.

Etisk bedömning

Rapsen MS11 producerar inget pollen och kan därför inte producera frön om den
inte korsas med annan raps. Den kommer inte att marknadsföras som en produkt
och kommer av den anledningen inte att ha någon påverkan på hälsa eller miljö.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichefen Marie Nyman fattats av ledamöterna Birgitta Eilemar, Stefan Johansson, Marianne Pettersson, Josef Fransson, Wiwi-Anne Johansson (skiljaktig, se bilaga), Lars Tysklind, Stellan Welin, Lotta Rydhmer, Rishi Bhalerao, Tina D'Hertefeldt och Maria Björkman samt tjänstgörande ersättarna Kew Nordqvist (skiljaktig, se bilaga), Mariette Andersson och Gunnar Johanson. Vid ärendets slutliga handläggning utan att delta i avgörandet deltog även ersättaren Anders Forsberg samt tjänstemännen Birgit Postol och Jenny Carlsson.

Birgitta Eilemar

Marie Nyman

Ledamoten Wiwi-Anne Johansson (V) och tjänstgörande ersättaren Kew Nordqvist (MP) är skiljaktiga och anför följande:

Vi menar, att om vi inte kan acceptera odling av GMO i Sverige, kan vi i konsekvensens namn inte godkänna det i något annat land.

Vi ser också en risk med spridning till ekologiska lantbrukare, i samband med hantering av foder.

Den medvetne konsumenten kan inte undvika animaliska produkter från djur som fodrats med GMO-foder, eftersom sådan märkning inte finns.

Det finns risk för uppkomst av resistent ogräs och då kan ökad användning av kemiska bekämpningsmedel öka, med risk för kontaminering av bl a vattendrag och grundvatten.